

הלבבות עדות פרק ז

א. מעיד הקרוב, על כתב ידי קרובו. פיצד: שטר שעדיו ראובן ושמעון ומתו, או הלכו למדינת הים, ובא בנו שלראובן ואמר, זה כתב ידו שלאבי, ובא בנו שלשמעון ואמר, זה כתב ידו שלאבי הרי אלו כשני עדים שאינן קרובים; ואם נצטרף עמהם שלישי, והעיד על כתב ידי שניהן הרי נתקיים השטר.

ב. ואלו מדברים שנאמנין הגדולים להעיד בגדלן, מה שראו בקטנן. נאמן אדם לומר כשהוא גדול, זה כתב ידו שלאבא וזה כתב ידו שלרבי, וזה כתב ידו שלאחי, שהייתי מכיר בכתב ידם כשהייתי קטן: והוא שיצטרף עמו, אחר שמכיר כתב ידם כשהוא גדול.

ג. שטר שעדיו ראובן ושמעון, ובאו שנים והעידו שניהם שזה כתב ידו שלראובן וזה כתב ידו שלשמעון נתקיים השטר. אבל אם העיד זה על כתב ידי ראובן, והשני העיד על כתב ידי שמעון לא נתקיים השטר, לפי שצריך שני עדים על כל כתב יד אחד משניהם; ואם יש שלישי מעיד על כתב ראובן ושמעון כאחד, נתקיים.

ד. אמר הראשון הרי זה כתב ידי, והעיד הוא ואחר על כתב ידי השני לא נתקיים השטר, לפי שנמצא שלשת רבעי הממון שבשטר תלוי בעדות האחד. וכן אם העיד אחיו או בנו שלראשון עם אחר, על כתב ידי השני לא נתקיים, שהרי שלשת רבעי הממון תלוי בעדות הקרובים.

ה. שנים החותמין על השטר, ומת אחד מהן צריך שני עדים להעיד על כתב ידו שלמת. ואם לא נמצא אלא עד אחד, עם זה העד החי הרי זה החי פותב חתימת ידו בפני עדים אפלו על החרס, ומשליכו בבית דין, עד שיחזק כתב ידו בבית דין, ולא יהא צריך לומר שזה כתב ידי; ויעיד הוא והאחר על כתב ידי המת, ויתקיים כתב ידו הוא שלא מפיו.

ו. שלושה שישובו לקים את השטר, שנים מהן מכירין חתימות ידי עדים ואחד אינו מכיר עד שלא חתמו, מעידין בפניו וחותם: שהעדים נעשים דינן בדבר שהוא מדבריהם, כמו שבארנו. אבל אחר שחתמו, אין מעידין בפניו וחותם שהרי בעת שחתמו, לא היו המכירין אלא שנים, ואין מקימין בשנים אלא עד שיהיו שלשתן מכירין, או יעידו העדים על הכתב בפני כל אחד ואחד.

ז. שנים שהיו חתומין על השטר, ומתו, ובאו שנים ואמרו כתב ידם הוא זה, אבל אנוסים היו, קטנים היו, פסולי עדות היו אף על פי שיש שם עדים אחרים שזה כתב ידם, או שהיה כתב ידם יוצא משטר שקרא עליו ערער והחזק בבית דין הרי זה לא נתקיים; אלא מעמידין השנים שבשטר כנגד השנים שהעידו עליהן שהן פסולין, ואין גובין בו כלום.